

УДК 343.163:351.746.2(477)

Ю. Ю. ЧУПРИНА,

здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ЗДІЙСНЕННЯ ФУНКЦІЇ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОМУ ТА КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Висвітлено теоретичні та практичні проблеми визначення функціональної діяльності слідчого судді, а також види й мету контрольної діяльності слідчих суддів. Визначено, що основними завданнями інституту слідчих суддів є здійснення судового захисту прав і законних інтересів осіб, які беруть участь у кримінальному процесі, забезпечення законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування. Це зумовлює специфічний характер виконуваної слідчими суддями кримінальної процесуальної функції. На підставі аналізу положень чинного КПК України зроблено висновок про існування в сучасному кримінальному процесі двох видів судового контролю.

Ключові слова: судовий контроль, оперативно-розшуковий процес, кримінальний процес, слідчий суддя, судовий захист, оперативно-розшукова діяльність, досудове розслідування, кримінальне провадження.

Chupryna, Yu.Yu. (2017), "Research of general theoretical issues of the implementation of the judicial control function within prosecution, operative and search process" ["Doslidzhennia zahalnoteoretychnykh pytan zdiisnennia funktsii sudovoho kontroliu v operativno-rozshukovomu ta kryminalnomu protsesi"], *Pravo i Bezpeka*, No. 2, pp. 108–113.

Постановка проблеми. Необхідність охорони прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження в Україні та забезпечення неупередженого й ефективного розслідування зумовлюють розробку та запровадження нових правових інститутів для вдосконалення системи кримінальних процесуальних гарантій. Для сприяння реалізації зазначених завдань Кримінальний процесуальний кодекс України, ухвалений 13 квітня 2012 року [1], ввів у сферу вітчизняного кримінального процесу нового процесуального суб'єкта – слідчого суддю, на якого покладає повноваження щодо здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні (п. 18 ч. 1 ст. 3).

Слідчий суддя – це суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, та у випадку, передбаченому ст. 247 КПК, – голова чи за його визначенням інший суддя Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя. Слідчий суддя (слідчі судді) в суді першої інстанції обирається зборами суддів зі складу суддів цього суду (п. 18 ст. 3 КПК України). КПК України визначив спрямованість діяльності слідчого судді як «здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні», тим самим підтримавши

найбільш поширену в доктрині кримінального процесуального права наукову позицію про функціональну спрямованість діяльності суду (судді) в досудовому провадженні. Однак поняття судового контролю досі не знайшло свого ані термінологічного, ані суттєвого визначення як у зазначеній статті, так і взагалі в нормах кримінально-процесуального закону [2, с. 311].

Стан дослідження. Поняття кримінально-процесуальних функцій у радянський період та під час дії КПК 1960 р. після набуття Україною незалежності досліджували такі науковці, як С. А. Альперт, В. О. Банін, П. С. Елькінд, О. М. Ларін, В. П. Нажимов, Р. Д. Рахунов, В. М. Савицький, Р. Ю. Савонюк, М. С. Строгович, В. М. Тертишник, В. В. Шимановський, М. Л. Якуб, Н. А. Якубович та ін. Однак висновки цих учених мають певні розбіжності, їх праці не змогли поставити крапку в дослідженні функцій кримінального й оперативно-розшукового процесу.

Метою цієї статті є висвітлення проблеми визначення функціональної діяльності слідчого судді, а також видів і мети контрольної діяльності слідчих суддів.

Виклад основного матеріалу. У сучасному кримінальному та оперативно-розшуковому процесі функція судового контролю покладена на такого учасника кримінального провадження, як слідчий суддя, спрямованість діяльності якого, як ми зазначали раніше, закріплено в п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК України через вказівку на

його повноваження здійснювати в порядку, передбаченому КПК, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні» [3, с. 20].

Класифікація повноважень слідчого судді наведена в дослідженнях низки українських учених. Зокрема, Ю. В. Скрипіню зазначено, що процесуальна функція слідчого судді характеризується певною специфікою та може бути визначена як забезпечення законності й обґрунтованості обмеження конституційних прав і свобод людини. Учена вважає, що ця функція передбачає два напрямки діяльності слідчого судді: по-перше, охорону прав і свобод людини шляхом превенції, тобто недопущення їх проти-правного та необґрунтованого обмеження; по-друге, захист прав і свобод людини, тобто їх відновлення у випадку порушення. У своєму в дисертаційному дослідженні Ю. В. Скрипка пропонує визначення функції слідчого судді як забезпечення законності й обґрунтованості обмеження конституційних прав і свобод людини на досудових стадіях кримінального провадження [4, с. 60–61]. Її точку зору підтримують та Р. Б. Єзерський і О. С. Ткачук [5, с. 313; 6].

Аналізуючи чинний КПК України, Н. П. Сиза повноваження слідчого судді поділяє на п'ять груп залежно від змісту та характеру питань, вирішення яких віднесено законом до його компетенції: 1) про застосування заходів забезпечення кримінального провадження; 2) про проведення слідчих (розшукових) дій; 3) про проведення негласних слідчих (розшукових) дій; 4) розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора під час досудового розслідування; 5) вирішення інших процесуальних питань, що потребують неупередженого розгляду [7, с. 9–10].

Майже аналогічна класифікація повноважень слідчого судді за їх процесуальною спрямованістю надана Ю. М. Грошевим та А. Р. Туманянц. Ними лише повноваження під час проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій об'єднані в одну групу – «повноваження при проведенні процесуальних дій, що обмежують конституційні права людини», а також виділені інші процесуальні повноваження слідчого судді, спрямовані на забезпечення процесуальних прав суб'єктів кримінального провадження [8, с. 116–117].

Функцію судового контролю у кримінальному судочинстві А. Р. Туманянц визначає як захист прав громадян шляхом контролю та перевірки застосування заходів примусу, пов'язаних з обмеженням цих прав. Нею також виділені ознаки, що характеризують функцію судового

контролю: 1) під час цієї діяльності не вирішується питання про винність або невинуватість особи, яка притягується до кримінальної відповідальності; 2) основним предметом цієї діяльності є перевірка правомірності застосування до осіб заходів процесуального примусу, які обмежують конституційні права особи; 3) суд здійснює перевірку рішень органів досудового розслідування, пов'язаних із закінченням провадження у справі загалом на досудових стадіях процесу [9, с. 20–22].

В. Т. Маляренко, характеризуючи функцію судового контролю у кримінальному процесі, визначає її як засіб захисту прав, свобод і законних інтересів людини, якому притаманні: 1) надання обвинуваченому, потерпілому або іншому учаснику кримінального процесу можливості для звернення зі скаргою на дії слідчого чи прокурора до незалежного та незацікавленого в результатах розгляду суду, що являє собою важливу гарантію прав і свобод людини від необґрунтованого їх порушення та відіграє роль стримуючого органи слідства фактора; 2) забезпечення громадянам доступу до правосуддя, тобто доступності під час досудового розслідування судового захисту, що означає можливість швидкого й ефективного відновлення порушеного права; 3) запровадження під час досудового розслідування певних елементів змагальності [10, с. 137–138].

Досліджуючи повноваження слідчого судді у кримінальному провадженні за КПК України 2012 р., І. В. Глов'юк класифікує їх за предметним критерієм, виділяючи такі групи: 1) дозвільні повноваження (пов'язані з вирішенням питань про проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують конституційні права особи); 2) повноваження із забезпечення законності й обґрунтованості застосування заходів кримінально-процесуального примусу; 3) повноваження із здійснення судового контролю (у вузькому значенні); 4) повноваження зі забезпечення доказів у кримінальному провадженні; 5) повноваження, пов'язані з міжнародним співробітництвом; 6) допоміжні повноваження [11, с. 304–305]. Дослідницею в окрему групу виділені повноваження зі здійснення судового контролю у вузькому значенні (порівняно із п. 18 ст. 3 КПК України), який у цьому контексті визначається як здійснювана у встановленому кримінальним процесуальним законом порядку діяльність слідчого судді з розгляду та вирішення скарг на дії, бездіяльність, рішення слідчого, прокурора, а також перевірка слідчим суддею законності рішень про проведення процесуальних дій. До цих повноважень належать:

розгляд скарг учасників кримінального провадження (ст. 303–307 КПК); перевірка підстав для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді (ч. 3 ст. 233 КПК); перевірка наявності підстав для проведення негласної слідчої (розшукової) дії у виняткових невідкладних випадках (ч. 2, 3 ст. 250 КПК) [11, с. 305].

Слід погодитися з думкою І. В. Гловюк про те, що слідчий суддя має значно більше повноважень, ніж лише здійснення судового контролю. Зокрема, це стосується повноважень із забезпечення доказів, а саме законодавчо закріпленої можливості самостійно збирати фактичні дані, які можуть бути використані як докази у кримінальному провадженні, та забезпечувати проведення деяких слідчих дій за клопотанням сторони захисту з метою реалізації принципу змагальності. Крім того, на спрямованість цих повноважень саме на забезпечення доказів указує те, що фактичні дані, отримані слідчим суддею під час допиту, є доказами та можуть бути використані для обґрунтування вироку (під час ухвалення судового рішення за результатами судового розгляду кримінального провадження суд може не врахувати докази, отримані в порядку ст. 225 КПК України, лише навівши мотиви такого рішення – ч. 3 ст. 225 КПК України; суд може обґрунтувати свої висновки лише на показаннях, які він безпосередньо сприймав під час судового засідання або отриманих у порядку, передбаченому ст. 225 КПК України, – ч. 4 ст. 95 КПК України). Це, безумовно, стосується лише проведення слідчим суддею допитів. Отже, до повноважень слідчого судді із забезпечення доказів належать: допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні (ст. 225 КПК України); залучення експерта за клопотанням сторони захисту (ст. 244 КПК України); вирішення питання про використання інформації про ознаки кримінального правопорушення, отриманої в результаті проведення негласної слідчої (розшукової) дії в іншому кримінальному провадженні (ст. 257 КПК України) [11, с. 305].

Спираючись на праці Д. В. Філіна й О. Г. Шило, І. В. Гловюк, С. В. Нагачевський та інші науковці зазначають, що суд здійснює не лише та не стільки функцію охорони та захисту конституційних прав осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, а і реалізує окрему (самостійну) функцію контролю. Остання, зокрема, полягає в перевірці за скаргами учасників процесу законності процесуальних дій і рішень осіб, які здійснюють досудове розслі-

дування у кримінальному провадженні [11, с. 305; 12, с. 306; 13, с. 65; 14, с. 154].

Контрольні повноваження слідчого судді закріплені багатьма статтями різних глав КПК України, що ускладнює їх систематизацію та аналіз. На цю обставину звертають увагу певні науковці.

Слушною є думка Т. В. Каткової, яка зазначає, що повноваження слідчого судді, порядок ухвалення ним процесуальних рішень і процедура їх оскарження наведені у багатьох статтях КПК України, що суттєво ускладнює їх вивчення та не дає повного уявлення про процесуальний статус цього суб'єкта кримінального процесу [15, с. 119]. Аналогічної думки дотримується також Н. І. Клименко, яка пропонує КПК України доповнити окремою статтею «Слідчий суддя», «яка б передбачала його основні функції та порядок їх здійснення ...» [16, с. 307].

Разом із тим, частково погоджуючись із вищенаведеними думками, а також ураховуючи широкий спектр повноважень слідчого судді, вважаємо дуже слушною думку В. В. Добрянського, який пропонує доповнити главу 3 КПК України «Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження» окремим параграфом «Слідчий суддя», в якому доцільно навести вичерпний перелік його повноважень [17, с. 58].

Українські вчені-процесуалісти за час дії попереднього кримінально-процесуального законодавства здебільшого виокремлювали два види (форми) судового контролю: 1) надання дозволу на провадження окремих процесуальних дій; 2) перевірка за скаргами учасників процесу законності й обґрунтованості вже вчинених або тих, що вчиняються, процесуальних рішень і дій суб'єктів досудового провадження [18, с. 251–252; 19, с. 12; 20, с. 41; 21, с. 108; 13, с. 63].

Аналіз норм чинного КПК України, що встановлюють повноваження слідчого судді, дозволяє зробити висновок, що в сучасному кримінальному процесі також існують два види судового контролю:

1) слідчий суддя ухвалює рішення про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, надає дозвіл на проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій (попередній судовий контроль);

2) слідчий суддя розглядає скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого та прокурора (подальший судовий контроль).

Слідчим суддею під час здійснення судового контролю не вирішується питання про наявність

або відсутність події чи складу кримінального правопорушення, його завданням є перевірка законності рішень, дій слідчого та прокурора. Мета судового контролю у кримінальному процесі визначена у п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК України. Під час виконання повноважень слідчий суддя повинен здійснювати контроль за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні.

Отже, функції судового контролю в оперативно-розшуковому та кримінальному процесі можна розглядати як напрям діяльності слідчого судді на стадії ОРД, досудового кримінального провадження, а також під час застосування екстрадіційної процедури, що забезпечує законність рішень і дій осіб, уповноважених на здійснення ОРД, слідчого, прокурора з метою дотримання прав, свобод та інтересів людини.

Частиною 5 ст. 21 закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. [22] відзначено, що з числа суддів місцевого загального суду обираються слідчі судді (суддя), які здійснюють повноваження із судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні в порядку, передбаченому процесуальним законом. Кількість слідчих суддів визначається окремо для кожного суду зборами суддів цього суду.

Слідчі судді (суддя) обираються зборами суддів цього суду за пропозицією голови суду або будь-якого судді цього суду, якщо пропозиція голови суду не була підтримана, на строк не більше 3 років і можуть бути переобрані повторно. До обрання слідчого судді відповідного суду його повноваження здійснює найстарший за віком суддя цього суду. Слідчий суддя не звільняється від виконання обов'язків судді першої інстанції, проте здійснення ним повноважень із судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні враховується під час розподілу судових справ і має пріоритетне значення.

Разом із тим, така регламентація викликає сумніви в деяких науковців. Зокрема, Л. М. Лобойко вважає, що рішення про введення в судах посад слідчих суддів є помилковим. Він зазначає, що внаслідок запровадження інституту слідчих суддів слідчі та прокурори були позбавлені можливості швидко, у межах розумних строків, здійснювати свою діяльність у період часу, протягом якого суддя відпочиває. Як зауважує науковець, злочинність не знає вихідних, а суддя ці дні має, причому цілком заслужено. Слідчі потрапляють у безвихідну ситуацію, якщо їм потрібно отримати дозвіл про проведення негласних слідчих дій чи об-

шуку в час, який є неробочим для слідчого судді. У деяких судах слідчі судді навіть у свій робочий час встановили графіки прийому слідчих і прокурорів [23, с. 28].

З метою виправлення такої ситуації Л. М. Лобойко пропонує замість посади запровадити функцію слідчого судді, яку судді можуть виконувати по черзі протягом кількох днів, але протягом чергування – кожного дня та цілодобово – перебувати на зв'язку зі слідчими і прокурорами задля невідкладного розгляду їх клопотань. Це дозволить уникнути ситуацій, коли слідчі судді телефоном повідомляють прокурорів про те, що клопотання у вихідний день розглядати не будуть, і радять звільняти затриманих, не проводити негласні слідчі дії або іншим чином вимушено бездіяти, втрачаючи дорожочинний час на встановлення обставин кримінального правопорушення [23, с. 28].

Певні думки Л. М. Лобойка заслуговують на увагу. Безумовно, слідчі судді не можуть відмовляти в невідкладному розгляді клопотань слідчих та прокурорів про надання дозволу на проведення слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій, не можуть залишатися поза судовим контролем у вихідні, святкові дні та позаробочий час грубі порушення прав людини, залученої до сфери оперативно-розшукової та кримінальної процесуальної діяльності.

Однак наявність посади слідчого судді, запровадженої чинним кримінальним процесуальним законом, дозволяє на рівні місцевих та апеляційних судів вирішити будь-які проблеми з організацією здійснення функції судового контролю у кримінальному провадженні. Насамперед це залежить від налагодженої співпраці слідчих суддів зі слідчими та прокурорами.

Висновки. Вважаємо, що основним призначенням інституту слідчих суддів є здійснення судового захисту прав і законних інтересів осіб, які беруть участь у кримінальному процесі, забезпечення законності в оперативно-розшуковому процесі та на досудових стадіях кримінального процесу. Це зумовлює специфічний характер виконуваної суддею кримінальної процесуальної функції – забезпечення законності та обґрунтованості обмеження конституційних прав і свобод людини під час ОРД та досудового слідства у кримінальному провадженні. Це впливає з положень ст. 55 Конституції України, згідно з якою права і свободи людини та громадянина захищаються судом. Право кожного на звернення до суду за захистом своїх прав і свобод є універсальним юридичним засобом відстоювання людиною свого правового статусу в будь-якій конкретній

життєвій ситуації, пов'язаній, зокрема, з незаконними діями чи бездіяльністю працівників оперативних підрозділів, уповноважених на здійснення ОРД, слідчого або прокурора під час досудового розслідування у кримінальному провадженні.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 21.04.2017).
2. Ковальова Н. В. Слідчий суддя, як представник судової влади під час досудового провадження // Актуальні проблеми застосування нового кримінального процесуального законодавства України та тенденції розвитку криміналістики на сучасному етапі: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 5 жовт. 2012 р.) / МВС України; Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінол. асоц. України. Харків, 2012. С. 311–314.
3. Удалова Л. Д., Савицький Д. О., Рожнова О. О., Ільєва Т. Г. Функція судового контролю у кримінальному процесі: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 176 с.
4. Скрипіна Ю. В. Слідчий суддя в системі кримінально-процесуальної діяльності (порівняльно-правове дослідження): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2008. 219 с.
5. Єзерський Р. Б. Роль слідчого судді згідно Кримінально-процесуального кодексу України // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XIX звіт. наук.-практ. конф. (Львів, 7–8 лют. 2013 р.) / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2013. С. 312–314.
6. Ткачук О. С. Повноваження слідчого судді у кримінальному процесі України // Новації кримінально-процесуального законодавства: матеріали наук.-практ. конф. (6 лип. 2012 р., м. Дніпропетровськ). Дніпропетровськ: Асоц. адвокатів України, Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2012. URL: <http://www.twirpx.com/file/1018292/> (дата звернення: 21.04.2017).
7. Сиза Н. П. Повноваження слідчого судді щодо здійснення судового контролю у кримінальному процесі України. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2012. № 2 (6). 21 с. URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12snprku.pdf> (дата звернення: 21.04.2017).
8. Кримінальний процес: підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків: Право, 2013. 824 с.
9. Туманянц А. Р. Контрольні функції суду у сфері кримінального судочинства. Харків: Основа, 2000. 108 с.
10. Маляренко В. Т. Побудова кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 518 с.
11. Гловюк І. В. Функціональна спрямованість діяльності слідчого судді. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серія «Юридические науки»*. 2013. Т. 26 (65), № 2-1, ч. 2. С. 303–309.
12. Нагачевський С. В. Функції слідчого судді під час здійснення досудового розслідування. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2015. Вип. 3. С. 301–310.
13. Філін Д. Функції суду в досудових стадіях кримінального процесу. *Право України*. 2005. № 1. С. 63–65.
14. Шило О. Г. Завдання й функції суду в кримінальному судочинстві України. *Проблеми законності*. 2008. Вип. 94. С. 148–157.
15. Каткова Т. В. Проблемні аспекти викладання навчальної дисципліни «Кримінальний процес» за КПК України 2012 року // Актуальні проблеми застосування нового кримінального процесуального законодавства України та тенденції розвитку криміналістики на сучасному етапі: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 5 жовт. 2012 р.) / МВС України; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2012. С. 117–120.
16. Клименко Н. І. Проблемні питання судової експертизи в кримінальному процесуальному кодексі України // Актуальні проблеми застосування нового кримінального процесуального законодавства України та тенденції розвитку криміналістики на сучасному етапі: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 5 жовт. 2012 р.) / МВС України; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2012. С. 306–307.
17. Добрянський В. В. Повноваження слідчого судді за новим КПК України // Кримінальне провадження: новації процесуальної теорії та криміналістичної практики: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Сімферополь, 18–19 квіт. 2013 р.) / Таврій. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. Сімферополь, 2013. С. 56–58.
18. Вапнярчук В. В. Нове у процесуальному статусі суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності // Судова реформа в Україні: проблеми і перспективи: матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 18–19 квіт. 2002 р.). Харків: Юрінком Інтер, 2002. С. 251–254.
19. Грошевий Ю. М., Марочкін І. С. Органи судової влади в Україні. Київ: Ін Юре, 1997. 20 с.
20. Маляренко В. Т., Пилипчук П. П. Межі судового контролю за додержанням прав і свобод людини в стадії попереднього розслідування кримінальної справи. *Право України*. 2001. № 4. С. 40–44.
21. Попелюшко В. О. «Мала» судова реформа в Україні та захист прав громадян. Острого: Нац. ун-т «Острозька академія», 2003. 123 с.
22. Про судоустрій і статус суддів: закон України від 7 лип. 2010 р. № 2453-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2453-17> (дата звернення: 21.04.2017). *Втратив чинність*.

23. Лобойко Л. Реалізація норм чинного КПК України щодо досудового провадження: окремі аспекти. *Право України*. 2013. № 11. С. 22–31.

Надійшла до редколегії 06.05.2017

ЧУПРИНА Ю. Ю. ИССЛЕДОВАНИЕ ОБЩЕТЕОРЕТИЧЕСКИХ ВОПРОСОВ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ФУНКЦИИ СУДЕБНОГО КОНТРОЛЯ В ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСНОМ И УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ

Освещены теоретические и практические проблемы определения функциональной деятельности следственного судьи, а также виды и цель контрольной деятельности следственных судей. Определено, что основным назначением института следственных судей является осуществление судебной защиты прав и законных интересов лиц, принимающих участие в уголовном процессе, обеспечение законности при осуществлении оперативно-розыскной деятельности и досудебного расследования. Это обуславливает специфический характер выполняемой следственными судьями уголовно-процессуальной функции. На основании анализа положений действующего УПК Украины сделан вывод о существовании в современном уголовном процессе двух видов судебного контроля.

Ключевые слова: судебный контроль, оперативно-розыскной процесс, уголовный процесс, следственный судья, судебная защита, оперативно-розыскная деятельность, досудебное расследование, уголовное производство.

CHUPRYNA YU. YU. RESEARCH OF GENERAL THEORETICAL ISSUES OF THE IMPLEMENTATION OF THE JUDICIAL CONTROL FUNCTION WITHIN PROSECUTION, OPERATIVE AND SEARCH PROCESS

The theoretical and practical problems of determining the functional activity of the investigating judge, as well as the types and purpose of the supervisory activity of the investigating judges have been highlighted. It has been determined that the main tasks of the institution of investigating judges are to carry out judicial protection of the rights and legitimate interests of persons involved in the criminal procedure, ensuring legality during the conduction of operative and search activity and pre-trial investigation. It determines the specific character of the criminal procedural function performed by investigating judges, namely, ensuring the legality and justification of limiting constitutional rights and freedoms during the operative and search activity and pre-trial investigation within criminal proceedings.

Based on the analysis of the provisions of the current Criminal Procedural Code of Ukraine, the author has concluded that there are two types of judicial control in the current criminal procedure: 1) the investigating judge makes a decision on the application of the measures for ensuring criminal proceedings, permits for the conduction of investigative (search) and secret investigative (search) and other procedural actions (preliminary judicial control); 2) the investigating judge resolves complaints about the decisions, actions or omissions of an investigator and prosecutor (successive judicial control).

Keywords: judicial control, operative and search procedure, criminal procedure, investigating judge, judicial protection, operative and search activity, pre-trial investigation, criminal proceedings.